

ISMERETEK A SIKETEKRŐL ÉS A JELNYELVRŐL

CSÖMÖR KÁROLY
HALLATLAN ALAPÍTVÁNY

**Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi
Központ**

2015. OKTÓBER 10.

SZÉCHENYI 2020
S

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- A hallássérülés fogalma
- Siketek és jelnyelvek: főbb vonások
- A jelnyelv helyzete Magyarországon: akadályok és megoldások
- Alkalmazások a hallássérültek szolgálatában

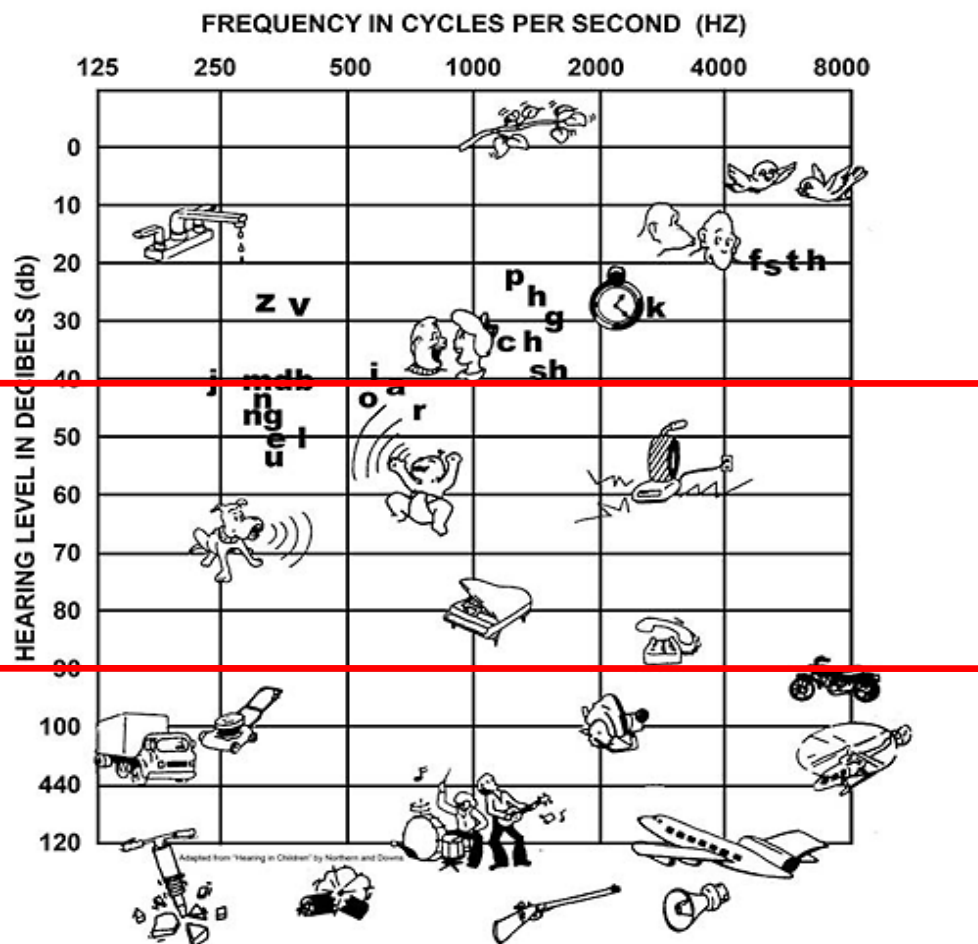
SIKETSÉG

- hallásmaradvány
- teljes siketség

NAGYOTHALLÁS

- enyhe
- közepes
- súlyos

A HALLÁSSÉRÜLÉS FOGALMA

1. **Orvosi – patológiai meghatározás és szemléletmód**
 - A hiány felől közelít
 - Hallássérült: akinek bármilyen halláskárosodása van (gyűjtőfogalom)
 - Magyarországon kb. **1 millió fő**.
 - Siket: akinek mindkét fülére nagyon súlyos, 90 dB-t meghaladó károsodása van – Magyarországon kb. **10 ezer fő**

2. Kulturális meghatározás és szemléletmód

- A meglévőre koncentrálni
- siket mint jelnyelv-használó: nyelvhasználat alapú öndefiníció
- közös nyelv és közös tapasztalatok
- hasonló személyekkel való kapcsolat, közösség
- sajátos kultúra létrejötte
- földrajzi helyhez nem köthető nyelvi és kulturális kisebbség

KIK A SIKETEK?

- Siket – **süket** – **süketnéma**
- 80-90 dB hallásküszöböt meghaladó hallássérülés
- rezgések érzékelése
- a beszédet hallókészülékkel sem értik
- erősebb zajok érzékelése (pl. ajtócsapódás, sziréna)
- megtaníthatóak a hangzó beszédre
- beszédük lehet torz, rossz ritmusú
- szókincsük, nyelvtani tudásuk lehet szegényes

KIK A SIKETEK?

- A siketség nem nemzedékről nemzedékre öröklődik, ám vannak akár többgenerációs siket családok.
- A siketek közel 90%-a halló szülők gyermekeként születik.
- Az orvosok és gyógypedagógusok tanácsát megfogadva a halló szülők többnyire nem jelelnek otthon a siket gyermekükkel.

Hogyan szólítsuk meg őket?

- Érintés
- Addig integetünk, míg észre nem veszi
- Más módon hívjuk fel magunkra a figyelmét

Hogyan nyitnak ajtót, ha valaki csenget?

- Villogó csengő
- Mobilcsörgés

Mire figyelünk a kommunikációban?

- Szemben állva beszélünk
- Jó láthatóság
- Lassabb beszédtempó
- Megfelelő „méretű” és mértékű artikuláció

MI A JELNYELV?

- vizuális típusú nyelv
- elsősorban siketek használják (anyanyelv)
- egymás között természetes kommunikáció
- az információszerzés legkönnyebb formája
- itthon 2010. július 1-től ismerik el nyelvként
- használatát tiltották (→ egymás között)

MI A JELNYELV?

- jelnyelvi kutatások az 1960-as évektől (USA), 1990-es évektől Magyarországon is
- természetes jelrendszer
- komplex, önálló nyelvtani rendszer
- hangzó nyelvekkel egyenértékű
- nem nemzetközi, sőt, országon belül is különbözik

MI A JELNYELV?

A jelnyelv legkisebb lexikai eleme a jel; 5 részből áll:

- Kézforma
- Hely
- Mozgás
- Irányultság
- Nem-manuális elemek (mimika, gesztusok, száj- és testmozgás)

Ezek együtt alkotnak egy jelet.

MI A JELNYELV?

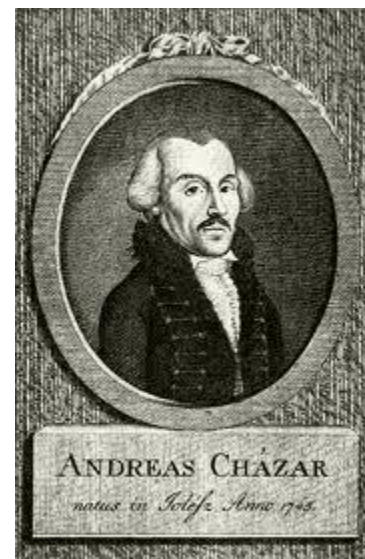
A magyar jelnyelv státusza

- hivatalosan 2010. július 1-től ismerik el nyelvként
- oktatásban: a gyógypedagógiai hagyomány uralkodik, „oralizmus”, cél: csak a hangzó nyelv elsajátítása. A bilingvális oktatás bevezetése 2017-re várható.
- siketeket csak fogyatékos csoportként kezelik / kezelték
(Esélyegyenlőségi Törvény, Országos Fogyatékosügyi Program, büntetőeljárásra, közalkalmazottakra vonatkozó törvények)

A SIKETEK OKTATÁSA

A SIKETEK OKTATÁSA

- a jelnyelv elismertetése, sztenderdizálása, akkreditációja (nyelvészeti kutatások), siketek jogi helyzetének újragondolása
- kétnyelvű oktatás bevezetése (magyar - magyar jelnyelv) külföldi mintára
- információhoz juttatás (média: feliratozás, tolmácsolás),
- Jelnyelvi tolmácsszolgálatok fejlesztése, bővítése

- népszerűsítés, nyelvi tudatosítás, többségi társadalom szemléletének megváltoztatása
- információ: pozitívabb megítélés elérése
- jelnyelv oktatása, internetes szótár, jelnyelvkutatás
- hangzó nyelvekkel való egyenértékűség (nyelvvizsga)

ALKALMAZÁSOK A SIKETEK SZOLGÁLATÁBAN

Hallatlan Alapítvány
Videós jelnyelvi tolmácsszolgálat

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET! 😊

TÁMOP 5.5.7-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi képviselői hálózat
és civil jogvédő munka fejlesztése

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE